

تۆرت ماۋىسىدا خوش ئىسى اققىغان جەمىس پەن كوكۇنسى سۈبەلى تابىس سيلادى

(بامى 1 - بەتتە)

قىزىل كاسىپ سالاسنىڭ كوركەيۋى

شېنجاڭنىڭ جەمىس - جېدەك، كوكونىس كاسىپ سالاسنىڭ دامۇ باسىمىدىن اناغۇرلم كۇشەيتتى. شېنجاڭنىڭ قىزاقاتان وڭدەگەن ونمىدەرى ەۆرۈپا، امەرىكا، افرىكا، ورتا ازيا سىياقتى جەرلەرگە ساتىلدى.
دى، قىزناق وڭدەۋ ُوندىرىس قابىلەتى مەن ُونم مولشەرى دۇنيە جۇزىندە 3 - ورىندى، ەكسپورت ەتلۇ مولشەرى دۇنيە جۇزىندە 1 - ورىندى يەلەپ، قىزناق قوپىالجىڭى، قىزناق ساشى، قىزناق پېگمەنتى سىياقتى ون نەشە جەللىس ونىمىدەر ُورتىس ئالاي جىل بويى شېنجاڭدا جاسالغان ونم. ەدەردىڭ ەكسپورت شەتل اققاشى سوماسندا كوش باستاپ كەلەدى.

قىزىل كاسىپ سالاسنىڭ تاغى ُىر ُاكىلدىك ُونىمى — قىزىل بۇرش. قازىر شېنجاڭدا قىزىل بۇرشنىڭ ەگىلگەن جەر اۋماعى ُىر مىلليون مۇدان استام، قىزىل بۇرشنىڭ جايلى ُونم مول-شەرى 500 مىڭ توننادان اسادى. شېنجاڭداغى نە-

گىزگى قىزىل بۇرشى وندىرەتن جەر بايىنغولىن موغۇل اۋتونوميالى وبلىسىنداغى يانچى وىيانتىن اينالغان وڭىردە قىزىل بۇرشتى باستاپقى وڭدەۋ تەز دامىدى، قىزىل بۇرشى ازىقتىق ماتەريال عانا ەمەس، ونان تاغى پېگمەنت اۋعا بولادى.

قۇربىلغى كوكونىس ەگىشلىڭى قاۋىرت دام-دى. 2020 - جىلى شېنجاڭ وڭتۇستىك شېنجاڭدا قۇربىلغى كوكونىس كاسىپ سالاسىن دامىتىدىڭ 3 جىلدىق ارەكتە جوسپارىن باستاپ ائقاردى، قازىر قىس ورتاسىندا ولىشەمدى كۇن نۇرى جىلجىايى ُوندىرىسن نەگىز، كوكتەم مەن كۇزدە ۈلكەن، كشى قوس جارعاقتى قالتقىلق ُوندىرىسن تولقە-تاۋىش ەتكەن ُوندىرىس ۈلگىسى قالىپتاستى. بۇ-گىنگى كۇندە، وڭتۇستىك شېنجاڭ وڭىرىندەگى قۇربىلغى كوكونىس ەگىلگەن جەر اۋماعى بۇكىل شېنجاڭنىڭ ەگىلگەن جەر اۋماعىنىڭ %80ىن يەلەپ، شېنجاڭداغى ەڭ ماڭغزدى قۇربىلغى كوكونىس ُود-دىرىسى بازاسىنا اينالدى.

ساپانى جوعارىلاتىپ، ونىمدىلىكتى ارتىسە، رىپ، جەمىس - جېدەك پەن كوكونىسنىڭ ساپا-سىن بارغان سايىن جاقسارتتى

كاسىپ سالاسنىڭ باياندى دامۋى ُونم ساپا-سىنىڭ تىرەك بولۇننن ايرىلا ەلايدى. جاقىنداغى جىلداردان بەرى شېنجاڭنىڭ جەمىس - جېدەك، كوكونىس كاسىپ سالاسى ەگىستىك كولەمىن ۇز-دىكىسىز كەڭەيتىۋمەن بىرگە، ساپا جانە ماركا قۇرد-لىسىن مەقتاب يگەرەپ، مول جەتىستىككە قول جەتە-كىزىپ، شېنجاڭنىڭ جەمىس - جېدەك، كوكونىس كاسىپ سالاسىنىڭ بۇكىل ەلدەگى فېقال قۋاتىن پار-مەندى جوعارىلاتتى.

قاعلىق اۋدانى “جۇڭگونىڭ جاڭغاق مەكەنى” دەگەن تاماشا اتقا يە. كەزەكتە اتالغان اۋداننىڭ 600 مىڭ مۇدان استام جاڭغاقى جىنناۋ ماۋسېمنا ُوتتى. “ئېمىزدىڭ ُوي 6 ۋە جەرگە جاڭغاق وسىرەدى، بىلتىر 12 مىڭ يۇانغا ساتتىق، يېىل جاڭغاقنىڭ ئۇ-سىمى ُىپتى دە جوعارى، ساپاسى ُىپتى دە جاقىى. كەلەر جىلى تاغى 10 ۋە جەردى كوتەرمەگە لىپ، ەكونومىكالىق كىرىسىمدى جوعارىلاتامىن” -

قىزىل كاسىپ سالاسىنىڭ كوركەيۋى

قىزىل كاسىپ سالاسىنىڭ كوركەيۋى

قىزىل كاسىپ سالاسىنىڭ كوركەيۋى

قىزىل كاسىپ سالاسىنىڭ كوركەيۋى

(بامى 1 - بەتتە)
تەڭىز - مۇچىت ەنەرگىياسى سىياقتى بەي قازىندى بايلىق ەنەرگىيالارىن مەڭزەيدى. شېنجاڭ، باستە-سى، جەل ەنەرگىياسى جانە كۇن ەنەرگىياسى سىياقتى جاڭا ەنەرگىيالاردى نەگىز ەتەدى. 2019 - جىلى مەملەكەتتىك دامۇ جانە رەفورما كومىتەتى، مەملەكەتتىك ەنەرگىيا مەكەمەسى تۇنىدايتىن ەنەرگىيا ەلەكترىن قاپبلداۋ - قامتاماسىز ەتۇ مە-خانىزمىن بىرلەسپ ورناتىپ، اقاۋسىزداندىرىپ، ولكە دارەجەلى اكمىشلىك ُوڭىر بويىنشا ەلەكتر تۇتىنۇعا قارانا تۇنىدايتىن ەنەرگىيا ەلەكترىن قاپبل-داۋ جاۋاپكەرشلىڭى سالىستىرماسىن بەلگىلەدى، بۇل جالىي مولشەر، بەي سۇ ەلەكترى سىندى 2 كورسەتكىشى قاتىپ، تۇنىدايتىن ەنەرگىيا قاپبلداۋ ماسەلەسىن ُىر جايلى ەتتى.

الدىڭغى 7 ايدا شېنجاڭ ەلەكتر تورىندا بازار-لانغان قارىدىلار لاردىڭ قاپبلداغان تۇنىدايتىن ەنەرگىيا ەلەكترى 16 مىلليارد 953 مىلليون كىلوۋات ساعاقتا

دەدى قاعلىق اۋدانى ەلكشى اۋىلى چوڭارق قىس-تاعىنىڭ تۇرعىنى اينۇر تۇرسۇن.

اينۇردىڭ جاڭغاقى كويتەپ وسىرۇدەگى سەندە-مى قاعلىق اۋداننىڭ جاڭغاق ەگمىشلىگىن ولىشەم-دەندىرىپ باسقارۇننان كەلگەن، بۇل جاڭغاقنىڭ ئۆسپىمىن جوعارىلاتىپ قانا قالەاستان، ساپاسىن دا جاقسارتىپ، جاڭغاق ساتۇدان اۋپىدامايتىن بولدى. يېىل قاعلىق اۋدانىندا جاڭغاقنىڭ ئۆسۈمى مەجەمەن 130 مىڭ تونناعا جەتپى، ەگىشى وتىباسىلارنىڭ جان باسىندىق كىرىسى بىلتىرىمدان 1000 يۇاننىڭ ۇستىندە ارتادى.

شېنجاڭ جەمىس ورمانى شارۋاشلىغىنىڭ ساپا-سىن جوعارىلاتىپ، ونىمدىلگىن ارتىترۇ نىجەنەريا-سىن باستاپ ائقارپ، بۇكىل رايوندا “5 دارەجەلى شۇجىلەر جەمىس ورمانى يگەرۇ” قىزمەت مەخانىز-مىن قالىپتاستىردى، شېنجاڭنىڭ جەمىس ورمانى جە-مىستەرىنىڭ تاۋارلاۋ مولشەرى 2017 - جىلغى %60تىن 2021 - جىلغى %86كە جوعارىلاپ، جەمىس ساپاسى زور مولشەردە جاقساردى.

8 - ايدان بەرى تەكەس اۋدانىنىڭ 800 پاميدور قالىتقىسىنان مول ُونم ئىسىپ، نىغان سا-پالى پاميدورلار كۆاڭجىوۋ، نانجىڭ، چۇڭچىڭ سىياقتى جەرلەرگە ساتىلدى. ”ئېمىزدەگى 6 كو-كونىس قالىتقىسىنا تۇگەلدەي پاميدور ەكتىك، ُارقالىقتىدان كىرەتن كىرىس 15 مىڭ يۇاننان اسادى”، - دەدى نەكەس اۋدانى قۇجرىتى موغۇل ۇلتتىق اۋىلى نىنمىاق جاڭا قىستاعىنداغى ەگمىشى يىن شېڭشياڭ.

تەكەس اۋدانى قۇربىلغى اۋىل شارۋاشلىعى مەن قۇربلىقتىق كوكونىسنىڭ ولىشەمدى باققاشىن زور كۇشپەن دامىتىپ، جاسىل كوكونىس ماركاسىن جولعا قويىپ، پاميدور، قىزىل بۇرشى، اسقاپاق، جۇپار ساڭىراۋقۇلاق سىياقتى ەرەكشە اۋىل شارۋاش-لىق ونمىدەرى بازاسىن تۇلعالاپ، اۋىل شارۋاشلىق ونمىدەرىن كولەمدەندىرىپ، ولىشەمدەندىرىپ ُود-دىرۇدى جۇزەگە اسىرىپ، كوكونىس كاسىپ سالاسى-نىڭ دامۇىن پارمەندى لىگەرلەيتتى.

تىزبەكتى ۇزارتىپ، تىزبەكتى كۇشەيتىپ، شېنجاڭنىڭ جەمىس - جېدەگى مەن كوكونىسنى ەمەلەكتەت قاقاپاسىنان شىعاردى

جەمىس - جېدەك، كوكونىس كاسىپ سالاسى-نىڭ ُىر بامى شارۋالاردىڭ اتىزىنا ۇلاسىا، ەندى ُىر بامى تۇتىنۇشلاردىڭ تۇتىنۇ سۇرانسىنا ۇلاسىپ جاتادى. جاقىنداغى جىلداردان بەرى شېنجاڭنىڭ جەمىس - جېدەك، كوكونىس كاسىپ سالاسى باستاپقى وندىرىستەن جىتىستىكەپ وڭدەۋگە قاراي قادام تاستاپ، تۇقىم جەتىلدىرۇ، ەگۇ، جىنناۋ، وڭدەۋ، ساتۇ تىزبەگى ۇزدىكىسىز كەلمەلەنپ، كۇ-شىپى، شېنجاڭنىڭ ەل ُىشى، حالقارار بازارىنا بەت الغان جەمىس - جېدەك جانە كوكونىس ونىمىدەرى بارغان سايىن مولايدى.

كۇشار قالاسى ارباناي قالاشى لايىۋ قىستاعە-نىڭ شېنەي ەگمىشلىك بازاسىندا ُارقۇنى 4 — 5 توننا شېنەي سۇقى تىزبەكتى تاسىمال ماشىناسىنا تىلەپ بەيجىڭ، شاڭجاي، چىڭداۋ سىياقتى جەرلەر-دىڭ بازارىنا تاسالدى.

شېنجاڭنىڭ جەمىس ورمانى ونىمىدەرى تاغى جەتتى، ۇاكىلدىكىەن ەلەكتر ساتىپ اۋىشى قارىدار-لاردىڭ قاپبلداغان تۇنىدايتىن ەنەرگىيا ەلەكترى 5 مىلليارد 773 مىلليون كىلوۋات ساعاقتا جەتتى، تۇرىندار، اۋىل شارۋاشلىغى سىياقتى بازارلانباغان قارىدىلار لاردىڭ قاپبلداغان تۇنىدايتىن ەنەرگىيا ەلەكترى 19 مىلليارد 431 مىلليون كىلوۋات ساعاقتا جەتتى. 2020 - جىلдан باستاپ شېنجاڭ ەلەكتر ساۋدا ورتالىعى شەكتى سەرپىكتەستىگى ئالاپ بويىنشا تۇند-دايتىن ەنەرگىيانى قاپبلداۋ جاۋاپكەرشىلىك سالەامىن ساناققا اۋدى ويداعىداي سىستەدى جانە تۇنىدايتىن ەنەرگىيا سالەامى ساۋدا بازارىن قۇرىپ، كەلمەلەندەند-رىپ، شېنجاڭنىڭ ەنەرگىيادان جاسىل پايدالاناتىن ەلەكتر بىزازارى جۇيەسى قۇربىلىسنى ۇزدىكىسىز تۇلعالاپ، كەلمەلدەندىرىپ، بازارلانغان قارىدىلار لاردى بازارلانغان ساۋداغا بەلسەنە قاتىسىپ، جاسىل ەلەكتر-دى ۇز ەركمەن ساتىپ اۋعا شاپتىناندردى؛ بازار-لانغان قارىدىلار لاردىڭ جاسىل ەلەكتر ساۋداسى سۇ-رانىسىن تەكسىەرۇ - زەرەتتەۋدى بەلسەنە ورىستەتىپ،

مەملەكەت قاقپاسىنان شىعارىلدى، مىسالى، اقسۇ اىد-چامىنىڭ ەلما شىرىنىن ُوندىرۇ، وڭدەۋ كاسىپورنى رەسەيگە ەلما شىرىنىن ەكسپورت ەتەدى، وڭتۇستىك شېنجاڭ ُوڭىرى جۇڭگو - ەۆرۈپا كەزەكشى پويە-زى ارقىلى جاڭغاقتى، شىلاندى ەۆرۈپا بازارىنا ساتا-دى، كورلانىڭ اۋرۇتى شىعىس وڭتۇستىك ازىا قاتارلى بازارلارغا ەكسپورتتالدى، ت.ب. ساندى مالەمتتە كور-سەنىلۇنىشە، جاقىنداغى جىلداردان بەرى شېنجاڭنىڭ شە-نەلگە ساتقان جەمىس ونىمىدەرى جىلنىا 6 مىلليون توننا-دان اسىپ، جىلدىق وندىرىلگەن جەمىس ونىمىدەرى جايلى مولشەرىنىڭ %80ىن يەلەگەن.

شېنجاڭنىڭ تاماشا شەكارا وتكەلى ورتامى شېنجاڭنىڭ جەمىس - جېدەك، كوكونىس كاسىپ سالاسى-نىڭ سىرتقا قاراي دامۇىنا شار-ت - جاعىداي جاراتتى. تارباغاتاي ايماغى باقتى شەكارا وتكەلى ەلىمىز بەكتىكەن باتىس سولتۇستىكتەگى تۇغغىش جاسىل اۋىل شارۋاشلىق ونىمىدەرىن كەدەننەن تەز وتكىزە-تىن شەكارا وتكەلى، جەرگىلىكتى ورىن جاقىنداغى جىلداردان بەرى جەمىس - جېدەك جانە كوكونىس ەكسپورتىن زور كۇشپەن دامىتىپ، باقتى شەكارا وت-كەلىنىڭ اۋىل شارۋاشلىق ونىمىدەرى ەكسپورتىن زور مولشەردە ارتىرىپ، يېىل الدىڭغى 7 ايدا 292 مىلليون يۇاندىق اۋىل شارۋاشلىق ونىمىدەرىن ەكسپورت ەتتى، مۇنىڭ شىندە رەسەيگە باعىتالغان ەكسپورت سايكەس مەزگىلدەگىدەن %6. 2631 ارتتى، قازاقستانغا باعىتالغان ەكسپورت سايكەس مەزگىلدەگىدەن %7. 145 ارتتى. قورعاس شەكارا وتكەلىندە يېىل الدىڭغى 7 ايدا 30 مىڭ توننا

جەمىس - جېدەك، كوكونىس ەكسپورت ەتىلىپ، ساۋدا سوماسى 500 مىلليون يۇان بولپ، سايكەس مەزگىلدەگىدەن جەكە - %13.8، %14.5 ارتتى. قولايلى وڭىرلىك ورنى باسىمدەي شەئەل قار-جىسىن شېنجاڭنىڭ كوكونىس كاسىپ سالاسىنا قارجى قوسۇعا باۋرادى. 2018 - جىلى جۇڭگو مەن كورەيا قارجى قوسقان كاسىپورىن شېنجاڭ لىشۇ لۇڭخۇن اۋىل شارۋاشلىغىن وركەندەتۇ شەكتى سەرپىكتەستىگى قۇلجا اۋدانىندا 270 مىلليون يۇان قارجى سالىپ، جوعارى ولىشەمدى اينەك جىلجىاي جانە سايكەستى قوسىمىشا قۇربىلغىلاردى مەرزىبەگە ُبولپ سالىپ، جوعارى ىلىم - تەحنىكالى، قورشاش-عان ورتانى قورعايتىن، ەكولوگىيالىق اۋىل شارۋاش-لىمىن دامىتۇ ارقىلى كولەمدەنگەن، ولىشەمدەنگەن وندىرىسپەن جوعارى دەگىگەيلى كوكونىس ماركاسىن جاراتۇدى لىگەرلەيتتى. قازىر اتالغان سەرپىكتەستىك توپىراقسىز جەتىلدىرىپ وسىرگەن رەڭدى بۇرش كوكونىسى قازاقستانغا ەكسپورتتالۇدا.

كاسىپ سالاسىنىڭ گۇلدەنۋى اۋىل - قىستاقتى گۇلدەندىردىۋدىڭ شەشۋشى تىنانعى ُارقى شارۋالار-دىڭ كىرىسىن ارتىترىۋدىڭ، اۋىل شارۋاشلىغىن دا-مىتۇدىڭ، سونىداي - اق اۋىل - قىستاقتى گۇلدەند-دىرۇدىڭ نەگىزگى تىرەگى. “14 - بەسجىلدىق” مەزگىلىندە شېنجاڭ اۋىل شارۋاشلىغى كاسىپ سالا-لارىنىڭ قۇربلىمىن رەتتىۋدى بەلسەندىلىكىپەن لىگەرد-لىتەپ، جەمىس - جېدەك، كوكونىس كاسىپ سالاسىن جەتىلدىرۇدى، دامىتۇدى اۋىل شارۋاشلىغىنىڭ ونىمدە-لىگىن جوعارىلاتىۋدى، شارۋالاردىڭ كىرىسىن ارتىترۇ-دى جەبەۋدىڭ ماڭغزدى تۇتقاسى تىتەپ، اۋىل - قىستاق كاسىپ سالالارنىڭ گۇلدەنۋىنە دەم بەرۇدە اناغۇرلىم زور تابىستارعا قول جەتكىزبەك.

تىكەلەي ساۋدالاسۇ، سۇ ەلەكترىن تاقنا اسىپ ساۋدا-عا سالۇ، ۇزى قورغان ەلەكتر ستانسىاسى جاڭا ەنەرگىيەن ەلەكتر تاراتۇ، تۇنىدايتىن ەنەرگىيانى نورمادان ارتىق قاپبلداۋ مولشەرى ساۋداسى سىياقتى كوپ ئتۇرلى نە-داۋىر كەمەلدى ەنەرگىيادان جاسىل پايدالانۇ ساۋدا جۇيەسىن ورناتىپ، ەنەرگىيا سىستەتەتن ئتۇيىندى ورنە-داردىڭ جاسىل ەلەكتر قاپبلداۋ سىياقتى قانتىستى قىزمەتتە تەردى ورىستەتۇىن لىگەرلەيتتى. الدا شېنجاڭ ەلەكتر ساۋدا ورتالىعى شەكتى سەرپىكتەستىگى 2 - توپىتاعى تۇنىدايتىن ەنەرگىيانى نورمادان ارتىق قاپبلداۋ مولشەرىن وتكەرمەلەۋ ساۋداسىن جەدەل ۇيىمداستىرىپ ورىستەتەپ، اناش-عۇرلىم كوپ ەلەكتر قارىدىلار لارنىڭ قاپبلداۋ جا-ۋاپكەرشىلىك سالەامىن ورىنداۋىن جەبەپ، بازار تۇلعالارنىڭ تۇنىدايتىن ەنەرگىيانى قاپبلداۋ مىندە-تىن ورىنداۋىن كۇش سالا لىگەرلەيتەپ، شېنجاڭ ەلەكتر تورىنىڭ تىازا ەنەرگىيانى دامىتۇىن قامتاماسىزداندىردى.

(بامى 1 - بەتتە)

2011 - جىلдан باستاپ باي اۋدانى ”20 جىلدىق جوبا جاساپ، بولاشاق قالا - قالاشىق قۇرۇ“ وي جەلىسى بويىنشا، قالاعا سۇ باستاپ، قالادا سۇ كرەپ، ەكولوگىياسى قونىسقا جايلى قالا قۇردى. ورتالىق باققاشدان، قاپسالوك وزەنى باققاشىنان، عاسىر الاڭىنان يىنچى باققاشىنا دەيىن... قازىرگى تاڭدا، باي اۋدانىندا قالا اۋماعى كورىنىس اۋماعىنا وزگەرەپ، تۇتاس شېنجاڭنىڭ اۋدان قالاشىقتارى ەكولوگىيالىق قۇربلىسنىڭ تىپتىك ۇلگىسىنە اينالدى.

باي اۋدانىنىڭ ُارق كەزەكتى اۋداندىق پارتكومى مەن اۋداندىق ۇكىمەتتەرى تۇڭەل قالا مەن اۋىلدىڭ توعوسا دامۇىن ُتۇيىندى قىزمەتكە نەگىزەپ، 2015 - جىلى اۋدان قە-لاشىغىنىڭ ”قوس قاناتى“ سارچى قالاشىغى مەن سايرام قالا-شىغى قۇربىلىسنى باستادى.

”ئېمىز سۇ مەستىترۇ، جول، جاسىلداندىرۇ، ُورت ُومود-دىرۇ - ورتتەن ساقاتۇ، جابارلاسۇ سىياقتى نەگىزدىك قۇرىل-مى قۇربىلىسنى كەمەلدەندىردىۋەن باستاپ كىرىسىپ، بۇقاراعا تۇرمىستىڭ قولايلىغىن جانە تۇرمىس ورتاسىنىڭ وزگەرىسىن سەزىندىرىدك“، - دەدى شىبە لانچى، - ”قوس قاناتتىڭ“ ۇلگى كورسەتىپ جەبەۋىنىڭ، سونىداي - ات تەرەك اراسان كۈتمەلەۋ شامىن قالاشىغى قۇربىلىسىنىڭ ارقاسىندا، باي اۋدا-نىنىڭ شامىن قالا - قالاشىق قۇربىلىسى جونىدەگى نىزدەنىسى بىرتىندەپ كۇشەيدى.

2020 - جىلى 7 - ايدا باي اۋدانى دامۇ جانە رەفورما، اۋىل شارۋاشلىغى، اۋىل - قىستاق، قانتىباس، تۇرعىن ُوي سىياقتى كوپ تار اۋىلدىڭ كۇشېن شوغىرلاندىرىپ، شامىن قالا - قالاشىق قۇربىلىسىن جايپاي لىگەرلەيتەپ، ”ئىس وزەكتى (اۋدان قالاشىغى) جەتەكشى ەتكەن، ەكى قاناتنىڭ قۇربىلىسنى الدىمەن جۇرگىزەتىن، 307 - جەلىسى بويىنداعى اۋىل - قالا-شىقتار قالىپسايىتىن، باسقا اۋىل - قالاشىقتار كوپ تۇيىىندە بىرگە قۇراتىن“ قالا - قالاشىق جۇيەسىن ورناتتى.

باي اۋدانى كوپ جاقنىڭ تەكسىەرۇ - زەرەتتەۋ جۇرگىزۇ، دالەلدەۋى ارقىلى ”ۇكىمەت تۇلعالاندىرۇ، حالقتىق اشۇ“ سىندى وي جەلىنى تۇراقتاندىرىپ، بۇقارانىڭ ُوزى شامىپ، ُوزى سالۇ، سەلبەسىپ اشۇ، قىستاق كوللەكتىۋى سالۇعا قاتنە-ناسۇ، قوعامدىق كاپىتال ات سالىسۇ، سول ورىندا تۇراتىن كاسىپورىندار وزدەرى سالۇ سىياقتى ۇلگىنى يىكەمدى قولدا-نىپ، ُارقايسى اۋىل - قالاشىقتاردى اشتى، قۇردى.

قازىرگە دەيىن بايىدىڭ شامىن قالا - قالاشىق قۇرىلدى-سىنا حالقتىق قارجىدان جايلى 950 مىلليون يۇان قوسىلىپ، اۋدانى 350 مىڭ شارشى مەترلىك قۇربىلىس سالىنىپ بولدى، بۇل 14 مادەنىيەت، دەنە تاربيە، كوڭەل اشۇ الاڭىن، 18 ُادمدى تاعامدار كوشەسىن جانە ساۋدا كوشەسىن، 1400 نەشە دۇكەندى قامىيدى.

داجىپاۋ اۋىلىندا ”كۇچىياڭ رەمەن بازارىن“ اشاتىن مۇقتار تۇرسۇن تىلشىگە بىلاي دەدى: 307 - ولكە تاسى جولى داجىپاۋ اۋىلىنىڭ تىرگەسىنەن وتەدى، اۋىلدىڭ ماڭىندا تاغى ُىرى كاسىپورىندار بار، قارىدار قاينارى تاپشى مەمس، بۇرىن مەنىڭ دۇكەنىمنىڭ اۋدانى 30 شارشى مەتر عانا، تاۋار تۇرىلەرى دە از، ساۋدا تىم شىركىن - اي مەمس دەى. 2021 - جىلى جاڭادان سالىنغان 400 شارشى مەترلىك دۇكەندى ساتىپ لىپ، نىچارات كولەمىن كەڭەيتىم ُارقى 3 قىستاق تۇرعىنن جۇمىسقا جالدادىم.

”قازىر اۋدان قالاشىغىندا بار نارسەلەردى وسى ارادان دا ساتىپ اۋعا بولادى، ساۋدام كۇسەت“، - دەدى مۇقتار. قازىرگى تاڭدا، باي اۋدانىنىڭ ”داجىپاۋدىڭ ُساندى انحوي ۇلگىسى“، ”سايرام قاراپام دا زاماناۋىي“، ”سارچە-نىڭ خان، تاڭ اجارى“ سىياقتى ُىر اۋىلدا ُىر ەرەكشەلىك، ُىر قالاشىقتا ُىر ارنا بولۇ سىندى اۋىل - قالاشىق كەلبەتە كە-سىنى سۇيىنتەدى. تاييەي گاز بەن كومىردى جەتەكشى كاسىپ سالاسى ەتكەن وسى ونەر كاسىپ اۋدانى قونىسقا جايلى، كاش-سىپكە ئىغىيالى ”باقت قالاسىنا“ اينالىپ كەلەدى.

”ئىس قالاشىقتا“ ُىر ُونم بولۇ“ بويىنشا كاسىپ سالاسى كور كەبىدى، دارىندىلار توپتالىدى

سايرام قالاشىغى تارىخى ۇزاق شامىن قالاشىق، اۋتو-نوھىيالى رايون دارەجەلى بەيزاتتىق مادەنىيەت مۇراسى — سايرام ايرانىن وندىرەتنن زاۋود قالاشىقتىڭ تۇڭشىن الاڭىسنا ورنالاسقان.

يىڭىساي ُمالى قىستاعىنىڭ تۇرغىنى ُدىلشات تاش ايران زاۋودىنىڭ سىبىر باغمىشلىغىن دامىتۇىنا ارقا سۇيەپ، ُسۇت ساتىپ، جىلدىق كىرىسىن 200 مىڭ يۇانغا جەتكىز-دى. قازىر سايرام ايران زاۋودىنىڭ كۇندىك ُوندىرىس قۇاتى 5 توننا، جىلدىق ُسۇت ساتىپ الۇ مولشەرى 2100 توننادان اسىپ، بۇكىل قالاشىقتاعى 310 وتباسىن كىرىستە-رىن ارتىترەپ، بايۇعا باستاپ وتىر.

سارچى قالاشىغى 10 مىڭ مۇلىق جوعارى ُونىمىدى ەگىنچايدان ۇلگى كورىسەتۇ بازاسى، 3000 توننا كارىتوپتى تولىق ۇنتاقتاپ وڭدەۋ زاۋودىن قۇرۇ ارقىلى ”تۇقىم جەتەل-دىرۇ — ەگىشلىك — جىتىكتەي وڭدەۋ — ساتۇ“ سىندى تۇتاس كاسىپ سالاسى تىزبەگىن قالىپتاندىرىپ، ماڭىنداغى شارۋالاردىڭ كاسىپ سالاسى جۇمىسكەرلەرىنە ويسۇىنا دەم بەرىپ، ەرەكشە شارۋاشلىقتى زورىيىتتى.

شامىن قالا - قالاشىق قۇربىلىسنى لىگەرلەتۇ بارسىنىدا، باي اۋدانى ُاربىر اۋىل - قالاشىقتا شامىن كاسىپ سالاسى باققاشا رايونىن جوسپارلاپ قۇرىپ، ورتاشامىن كولەمدەگى كاسىپورىنداردىڭ اۋىلغا بارىپ، باققاشاعا ورنالاسىپ، قىستاققا كىرۇىن قولداپ، باس شىتاپ قۇرىپ، بولىمىشە قۇربىلىم قۇرىپ، ُوندىرۇ، وڭدەۋ بازاسىن قۇرىپ، اۋىل شارۋاشلىغى قوسىمىشا ونىمىدەرىن وڭدەۋ جانە اينالىم كاسىبىن دامىتتى، سونىمەن بىرگە شوغىرلى ساۋدا بازارى مەن ساۋدا كوشە-سىن، كەشكى بازاردى جاڭغالاپ، دارەجەسىن كوتەرۇ ارقىلى ساۋدا - ساتتىق قىزمەت وتەۇ كاسىبىنىڭ دامۇىنا دەم بەردى. قىيىر اۋىلى يوۇجى باغمىشلىق كاسىپ سالاسى، مېچىچ اۋىلى يامانسۇ ەكولوگىيالىق باققاشى، كاڭچى اۋىلى سازدىق باققاشى... ُىر قالاشىقتا ُىر ُونم بولۇداي كوپ كاسىپ كۇيىندەگى، كوپ نەگىزگى تولعادى كاسىپ سالاسى جۇيە-سىن قالىپتاستىرۇ ارقىلى ەگىشلىكتەن قول ۇزىگەن اناغۇرلىم كوپ اۋىل دارىندىلارىن جانە شەبەر دارىندىلاردى ونەرىن اىگىلەيتىن ورىنغا يە ەتىپ، سول جەردە، جاقىن ماڭدا شارۋاش-شلىق قۇرۇدى، جۇمىستانۋدى جۇزەگە اسىردى. ساناققا قە-راغاندا، باي اۋدانىنىڭ شامىن قالا - قالاشىق قۇربىلىسى 10 مىڭنان استام ەگىمەككۇشى جۇمىستانۇعا باۋرادى.

”كاسىپ سالاسىنىڭ دامۇى اۋىل دارىندىلارى مەن شەبەر دارىندىلارغا دارىننى اىگىلەيتىن ساناخ ازىرلەپ، دارىند-دىلاردىڭ تۇراقتاپ قالۇىنا، جاقسى سىستەۋىنە مۇمكىندىك جا-سادى، قازىرگى تاڭدا، اۋىل - قىستاق دارىندىلار توپتالغان ’يىك تۇىرىعا‘ اينالدى“. شىبە لانچى بىلادى دەپ تانىستىر-دى: 2021 - جىلغا دەيىن باي اۋدانىنىڭ قالا - قالاشىقتارىنىدا-غى تۇراقتى جان سانى 150 مىڭنان استى، قالا - قالاشىقتاۋ مولشەرى %38. 52كە جەتپەپ، بۇرىنمدان %11 ارتتى.

اۋىل - قىستاقتار ەلۇمەتىسك اۋماقتاندىرىلدى، اۋىل - قالاشىقتار قالالاندىرىلدى

ُىلشى سارچى قالاشىغىندا جاڭادان سالىنغان شوغىرلى ساۋدا اۋمامىغا بارغاندا اۋىل شارۋاشلىغى ساۋدا بازارى، ساۋدا سارايى، رەمەن بازار، اسحانا، كەشكى بازار سىياقتىلار-دىڭ ئىئارتىپتى ورنالاستىرىلىپ، توڭمەكتەگى قىستاق تۇرغىند-دارىن وسى اراعا كەلىپ ساۋدامەن شۇغىلدىنىپ، جۇمىستانۇعا باۋراغاندىمەن كوردى.

سارچى قالاشىغى سارچى ەلۇمەتتىك اۋماعى پارتىيا ياش-چەيكاكىسىنىڭ شۇجىي زۇلبىيا يىرايمىز: قازىر اۋىل - قالاشىقتار-دىڭ بارلىغىندا قوجالىق سەلبەستىك كووبيەراتىۋى قۇرىلغان، اكىمشىلىك قىزمەت وتەۇ